Број 153. У Новом Саду, у среду 12. јула 1900. Год. XXXV.

„Застава“ излази: сваки дан осим понедељника и дана за свецем

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију и Немачку: на четврт године 9 круна, а за све остале стране земље на четврт год. 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Народе, снаго моја!

После дугог, врло дугог времена, једва се и опет сетио краљ Александар ловинке кнеза Милоша: Народе, снаго моја!

И исписао је поред тих речи у својој најновијој прокламацији: Народ српски, који има у себи толико мушких врлина, да је сам, својом сопственом снагом и у најнеповољнијим околностима умео себи створити државу, уредити је, појачати, увећати је и водити путем напретка, тај народ мора изазвати поштовање свију и свакога.

Настаје питање: Је су ли те речи производ зрелог размишљања? Је су ли оне од срца? Или су само исписане ради стилистичке лепоте?

Народе, снаго моја, до сад си био у очима краља Александра бунтовник, коме не треба веровати и кога се треба чувати. То му је улио у млађану душу раскраљ Милан. И научио га је, да је Милош велики био творац нове Србије, да је Милан велики, био ослободилац Ниша, да је он створио краљевину српску... А народ? О њему не би речи. Он беше нико и ништа.

Тек сад је потписао краљ српски речи: да је српски народ пун врлина, да је тај народ створио државу; уредио је и проширио и појачао и да тај народ треба поштовати. Народе, снаго моја!

Ово драгоцено признање краља Александра, без сумње је многе обрадовало. Али се морамо запитати: Где је та снага народна?! Ено је, растеране по туђини! Ено су најбољи синови Србије прогнани из отаџбине. Ено је, многа осумњичена сиротиња српска бачена преко Саве. Српски краљ отресао је као блато с ципела. Гладна, жедна, у туђем леденом свету, та сиротиња проси, или се у очајању развратила, пропала Зар се тако ради са снагом својом?

Народе, снаго моја! А ено где велики делови те снаге труну по тавницама, ружно оклеветани, нечовечно суђени и невино осуђени!

Народе, снаго моја! Али где је тој снази дата прилика да јача и развија се? Где је у Србији слободна штампа? Где је слободна мисао? Где су политичке слободе? Где је право, да се та снага организује?

Народе, снаго моја! Гле, како те спуташе? Гле, како те ломе! И ко те ломи? Ломи те онај, који би требао да те негује. Коме ти једино можеш да будеш: саветник, помоћник, све. Гле! Обеснажио те и понизио те! А онај који узвикује: Народе, снаго моја! а учини оно, што напред исписасмо, тај је сломио сам себи крила.

Место да је тражио краљ Александар наслона у том „народу, пуном мушких врлина“, који је толико створио из ничега и који заслужује поштовање свију и сваког, он, краљ Александар је тражио наслона у своме оцу, који мрзи и презире тај народ, који се одрекао поданства за новац и који сву своју политику сматра као трговину, на којој он да заслужи новаца.

Како да разумемо речи: Народе, снаго моја! и оне речи пуне ласкања по народ српски? Ако хоће краљ Александар да се ослони на народ, он не може да се ослања даље на раскраља Милана!

Кад је краљ Александар као краљ дао своје краљевско право недостојном оцу своме и гурнуо народ у страну, он је тим учинио злочин и према себи и народу.

Зле се последице већ појавише. Народ, који се уверио, да му је Милан краљ и добио пуно доказа о томе, не узима више озбиљно краља Александра. То се показало сад!

Ми би волели, да оне краљеве речи: Народе, снаго моја, нису изречене сад, у свези са његовом женидбом. Јер сад, изгледа, да оне ласкаве речи о народу и вредности његовој, нису ништа друго. него комплимент учињен госпођи Драги, што је и она изашла из народа!

Још мало и народна снага је поломљена, као оно поломљени дуб, а раскраљ Милан ће га однети на пијацу, да га прода што скупље...

Држање краља Александра у овом часу уверава нас да његове речи нису искрене И ако тако устраје, доћи ће време, кад ће узвикнути: Народе, где си? Али му се нико неће одазвати.

Он за народ и не разбира, а оне креатуре су — Миланове.

Нови Сад, 11. јула.

Истрага против патријарха Бранковића. „Keleti Értesitő“ јавља, да је влада решила, да у месецу септембру пошље неколико рачунских чиновника у Карловце, који ће тамо извидити и прегледати, колико су тачне оне оптужбе, које су подигнуте против патријарха Георгија.

Лане у ово исто доба, решила беше влада, да учини исто то, али је то изостало. Као што се види, угарска влада на основу неког државног надзора, хоће већ да узме сасвим ту ствар у своје руке. А наше епархијске власти, које су дужне да тачно прегледају рачуне у својим епархијама, чине се невеште. Кад се подигла оптужба противу патријарха и кад је дошла са такве стране, да би се морало о тој оптужби озбиљно водити рачуна, епархија темишварска ћути, као заливена. Тамо епархијска скупштина није распуштена, тамо епархијске власти нису устарабарске. Што епархијске власти у Бачкој не воде рачуна о тој ствари јасно је, јер у бачкој епархији седе на управи људи по милости саборског одбора. Бачка епархијска скупштина распуштена је и још се никако не сазива. Слободни смо питати: шта је с тим сазивом? Зар нами епархијска скупштина није потребна, и докле ће већ овако трајати? Ако ће само влада да испитује наше ствари, и да их решава, нашто нам онда автономија. Што се тиче владиних прегледача рачуна, који требају у Карловцима да прегледају рачуне, и тамо да утврде патријархове проневере, то је и опет врло занимљива појава Сваки зна, да главне проневере патријарха Георгија нису чињене у Карловцима нити се могу тамо наћи, него на другим местима.

Нови Сад, 11. јула.

Српски семинар у Араду. Из Арада јављају, да се међу арадским Србима појавио покрет, да се тамо оснује српски семинар. Нови семинар би се

ПОДЛИСТАК.

КАКО СЕ КНЕЗ МИЛОШ ОЖЕНИО КНЕГИЊОМ ЉУБИЦОМ?*)

Једном у опери, у Бечу, кнез Милош сећаше у својој ложи, а на бину изиђе знаменита играчица Борти. Кнез, видевши је, удари се руком по колену и, весео, рече свом Миловану Пејичиновићу:

— Е, чиниш 'волико, Миловане, ево овака је била Љубица, кад је била девојка!....

За тим настави овако:

— Служио сам у Добрињи код зета Саве. Дуго сам био у служби код тога газде, и много сам видео муке од њега, јер бејаше човек прек и за најмање што шчепа одсечак, па туче на дохват.

Најпосле ми додија та злоћа, па га оставим и побегнем у Брусницу к брату Милану, који је, чуо сам, већ био добар газда и трговац

Сутра дан, идући ка Брусници, ударих испод села Срезојеваца на реку Дичину. Ту, на белилу, застах Љубицу и њену мајку: оне беле платно. Тада ми је било прошло 20 година, а још сам био као девојка. Чим видех Љубицу, осташе ми очи на њој! Она и мајка јој, опазише мене, изиђоше из воде, и спустише скуте. (бејаше их стид од мене да дубоко газе). Ја прегазих воду, и на другом брегу, седох обувати се. Ошљарио сам ваљда читав сахат, само да дуже гледам Љубицу. Е чиниш 'волико, јест била лепа за чудо; ето као та! Мора бити да су ме клеле и мајка и ћерка, јер од мене не могаху радити.

Дошавши у Брусницу, станем у најам код брата Милана. Он је, у то време, ортаковао с Турчином Ћор-Зуком из Бруснице. Ја сам, после тога, често с овим Турчином ишао по селима, те смо лучили стоку. Ма куд да идемо, ја сам све навијао да се навратимо на кућу Вукомановића у Срезојевцима Турчин се поче досећати а најзад му и ја казах да сам заволео Љубицу, и да другу не ћу ни узети, ако се њом не оженим. Турчин добар, хвала му навали те склони брата Милана, да ме ожени њоме. У почетку се Милан противио.

— Та он нема нигде ништа, што ће му жена? А после, за љубав Ћор-Зуки, попусти, испроси Љубицу, и доведе је за мене!

Кад сам се оженио, било ми је око 24 год

*) У овај пар биће занимљиво да испричамо по Миличевићу: Како се оженио кнез Милош кнегињом Љубицом. А осим тога, како је кнегиња Љубица убила Петрију, Милошеву милосницу. У јучерашњем броју „Заставе“ беше укратко додирнут тај случај па и то, да је Никола Луњевица, дед гђе Драге, скрио кнегињу Љубицу од Милошева беса код себе. (Пр. ур. „Заставе“).

КАКО ЈЕ УБИЛА КНЕГИЊА ЉУБИЦА ПЕТРИЈУ?

У присоју планине Рудника, више манастира Враћевшнице, у селу Црнући, стоји и данас једна обична сељачка кућа, с једном великом собом, пространом кујном, тремом и диванаком. Око куће је неколико вајата, мутвак, млекар, кошеви, амбари, хар за коње, и још неке друге зградице и стаје. Од куће на ниже велики је воћњак, а ван ограде, даље од воћњака, у оно време, кад се догодило ово што причам, био је густи луг и павит.

Та је кућа била први двор првога кнеза кнежевине Србије.

То је први »конак« кнеза Милоша Обреновића.

Одатле се је он преселио у Крагујевац године 1818.

У тој кући, у том тако смерном двору, живи кнез Милош, са својом женом, госпођом Љубицом и с двоје женске деце: Перком и Савком.

Осим своје жене и деце, кнез има уза се: једнога чибуџију (Вула Глигоријевића), једнога кавеџију (Петра Цукића), једнога имраора (Лазара Инцу), и једнога писара (Димитрија Ђорђевића) и над њима, једнога »газду« (Вука Перишића) који му се брине о кући.

Кнегиња Љубица сама ради све своје домаће послове, осем што јој по нешто помажу Вуле и Петар, кад немају својих послова. А за домаћицу је било врло много посла у кнежевој кући. Силни свет долажаше кнезу: неко послом народним а неко невољом својом. Ко би год дошао, имао је права да уђе у кућу бар да се огреје и напије воде; многи су нуђени јелом и пићем, а неки су и ноћивали. Кнежева кућа сматрала се као кућа народна!

Једнога дана дође у Црнућу, кнежевој кући, једна жена, млада и врло лепа. Она каза да је из Сарајева, да јој је име Петрија, и по-

могао издржавати од прихода задужбине Саве Текелије, која износи преко милијун форината а остављена је у сврху оснивања српског богословског семинара и владичанства у Араду. Међу тим отац Георгије Бранковић, српски патријарх, противи се томе, те хоће да изигра Арађане тиме, што приход од те задужбине хоће да употреби на зидање и издржавање богословског семинара у Карловцима, а на штету Арађана, који не би добили ни семинара ни владичанства. Но против намере Георгијеве устала је црквена опћина арадска и донела је — као што јављају — овакву одлуку: Да се легалним путем поради на томе:

1. Да се обори одлука Саборског Одбора, по којој би се трећина прихода од задужбине Текелијине употребило на зидање и издржавање богословског семинара у Ср. Карловцима, него да се целокупни приход употреби на зидање богословског семинара у Араду. 2. Да се умоли народни црквени сабор, који би се имао сазвати, да нареди, те да се у свему изврши воља завештача. 3. Да се умоли патријарх Георгије, да одустане од своје намере, која је потпуно неправедна уопште и противи се вољи завештача.

Бадава, „великодушни добротвор“ Георгије баш се успалио као нико, те би да чини добра дела, само с том разликом, што прави добротвори чине добра из својих прихода, а Георгију се све нешто свиђа и привиђа — туђ џеп. Што дикла навикла! Мило му туђе — па то ти је. Па да је то све. Него би на рачун туђе имовине, да се слави — он. Себичности, себичности, твоје је име — Георгије.

О овој ствари донећемо опширније у броју што долази.

Женидба краља Александра.

Београд, 9. јула.

Узбуђење у Београду расте све већма — рекао бих поглавито баш за то, што раскраљ Милан недође на уречено време, нити се зна кад ће доћи. Данас је слика мало јаснија. Може се рећи, а то је сасвим и природно, да су све женскиње у Београду, а вероватно и ван Београда, скроз противне овој веридби и оне су стале на чело покрета против ове веридбе. Краљ Александар има у овај мах скоро све жене противу себе, а то није мала ствар. Да је то тако показало се недавно у Румунији, кад је румунски престолонаследник хтео да узме за жену г ђу Вакареску. И она је била старија од њега, и она је била дворска госпођа румунске краљице. Румунска краљица беше се сва заложила, да се тај брак склопи, али се он није склопио. Читава депутација најугледнијих бојара отишла краљу и разложила му је, да интерес и мир земље захтевају, да румунски краљ не узме ни једну из румунске бојарске породице. Та би породица скочила у упливу, пореметила би се „равнотежа“ и то би изазвало трење. И да не би ни једна румунска домаћа породица дошла до таквог уплива, румунски престолонаследник треба да узме страну принцезу за жену. И у Београду и на страни пљескају се госпође рукама и узвикују: зар она да постане краљица! Док су мушки у кафанама повучени, и само најбољи пријатељи шушкају нешто међу собом, дотле госпође на јаузновима отворено исказују своје чуђење. Оне не виде ништа друго иза овог питања, него га посматрају са чисто женске стране: која ће за кога да пође. Али им је поред свег тога испало за руком, да протуре мишљење: ма шта, само ово не!

Код многих мушких превлађује друга зебња. Код њих питање о браку ишчезава у засенак према оном питању: неће ли раскраљ Милан употребити овај догађај, да се још јаче истакне на површину, или боље рећи: да потисне са престола свога сина и опет завлада Србијом. Што год има познатих Миланових људи, сви су оборили главе и иду некако забринуто, као да је сад већ пропала Србија. Рекао бих, да се већ познају трагови њихове агитације, као и агитације жена.

Има их, који држе, да је све ово удесио раскраљ Милан, како би обрукао сина свога и дошао поново до престола. Но у ово многи не верују, јер веле сви изгледи показују, да се догађаји последњих дана збише за леђи раскраља Милана. Дабогме да се опажа нека врашка сличност са 1. априлом год. 1893. Онда је раскраљ Милан научио сина свога како треба са свршеним чином да изненади све. Раскраљ Милан дабогме није се надао, да ће краљ Александар добро схватити ту лексију, па да ће Милан једног дана бити међу онима, који су изненађени. Др. Вл. Ђорђевић, министар-председник Србије и по други пут није овде, када се догађа у Србији овако крупна ствар. Лане о Иван-дану он беше на страни као и сад. Њега замењује у овај пар Вукашин Петровић мин. финансија, човек, који је до грла одан раскраљу Милану и који као и раскраљ Милан сматраше брак краља Александра са чисто спекулативне стране, а то је, да дође у Србију и опет мало новаца. Јер одавна није имао прилике, да са својим господарем изведе какву новчану операцију, пласира милијоне и направи и сам добар кшефт.

Краљ Александар осећа се прилично усамљен и доста се незадовољан осећа зар и он, што још није победио и што му предстоји одсудна битка.

* * *

Београд, 10. јула.

Да је краљ Александар хтео да стави једино на пробу своје верне, колико га респектују, не би се могао никад боље уверити о томе, колико ниско стоји данас његов владалачки ауктoритет, који је љубазни тата умео са свим да пригњечи и на нулу сведе. И министри и генерали и полицајци и све живо, што се на државним јаслама тови и прежива, отворено и цинички фронтира против Александра због његове веридбе, сви погледају преко Саве и очекују — Милана. Овај је дао оставку на команди активне војске, која му је и уважена, а вечерас — како сазнајем — стиже у Београд.

Ко познаје Милана, може замислити, какве ће он све скандале починити, а помоћника има доста у људима, који су му и до сад помагали, да Србију и српски народ у црно завија. Већ се сад јавно говори, да ће краљ Александар абдицирати и да ће се повући у таковски дворац са својом „бити имајућом“ супругом, гђом Драгом, ако му т. ј. Милан, пошто прикупи дизгине у своје руке, и допусти да се венча с њом. Вели се, како Александар и страхује од доласка Миланова и да је звао команданта београдског гарнизона и заповедио му, да тату не пушта у Србију, но овај му је одрекао послушност. Министарству је уважена оставка, но и ови неће ни дужност да отправљају, до састава новог кабинета. Александар се узалудно труди да нађе људе, који би кабинет образовали. Нико се не прима, јер све креатуре очекују Милана, а честите људе не сме ни да призива. Рођак краљев, пуковник Константиновић, поднео је оставку, лекар краљев др. Михл поднео је оставку, секретар краљев, др. Вељковић, одрекао је краљу послушност и поднео оставку, па и сам Риста Бадемлић, управник полиције, тражи да се разреши од дужности.

Овај пред полицијским чиновницима јавно вели, да је „отачбина у опасности“ а његов досадашњи министар криумчар Ђока Генчић прича најбљутавије и најскандалозније ствари о вереници свога краља. И на све те појаве увредљивога игнорисања краљевскога достојанства нема миропомазани краљ Србије снаге, да се размахне, него проводи дане у ашиковању са својом вереницом, иде с њом код дворског фотографа, те се сликају, а Милан међу тим долази и кад ви ово писмо примите, већ ће бити овде. Шта ће тада бити не ћу да нагађам, али свакако за династију Обреновића и њена оба представника долазе мучни дани, а о Ср-

---

тужи се кнезу, да јој је муж умр'о, а његови дужници неће да плате имање.

— Та се ствар, снахо, не може свршити брзо вели кнез. Ја ћу наредити, да се ти људи притегну; али ће проћи доста времена докле се од свуда добију новци или одговори. За то иди онамо Љубици, нека ти нађе каква посла, докле се ствар не сврши!

Петрија се поклони, па се окрете и оде у мутвак, госпођи Љубици, а Милош оста на диванани гледећи за њом:

— Е, што је лепа, хоће ли је бити?! рече он сам у себи . . .

Једном ће Љубица рећи Милошу, човеку свом:

— Кад ћеш већ једном дати одговор овој жени, да иде својој кући?

— Чиниш оволико, одговори Милош, нешто узнемирено: — није то лако! Ко је ухватио паре, жели их одржати, јер је те новце Петријин човек давао у четири ока. За то наплата иде споро.

— До сад су се све твоје заповести вршиле брзо; само ова нешто запиње . . .

Милош погледа у Љубицу. Она бејаше модра у лицу; доња јој је усна дрктала, а рње у носа беху јој се уздигле на више.

У тај мах, Петрија прође поред Милоша, и ограну га, као јутарње сунашце, својим лепим крупним очима. Милош се трже, и одмах помисли:

— Ала је лепа, силе је не убиле! Што се Љубица љути? Без ове жене била би глува сва ова кућа . . .

Међу тим Петрија биваше све веселија; она певаше куд год иде, и већ почињаше по малко заповедати у кући . .

У то дође госпођи Љубици у госте јетрва њена, госпођа Круна Јовановица из Бруснице.

После неколико дана гостовања, зажели Круна да изиђу горе на Рудник, на Бијело Поље, одакле је диван видик на све стране. Кнегиња Љубица удеси гозбу и дигну се обе с пратњом и послугом те изиђу у планину.

Петрија не оде с њима, јер се је жалила да је боли глава.

Страшан облак од Космаја поплаши госпође, те се вратише врло рано кући. Сишле су преким путањама пешке. Ушавши у авлију, Круна оде у воће, а Љубица уђе у собу, али још на прагу врисну:

— Јух! и трже се натраг.

Видела је што јој је било најмржње видети! . . .

Из собе изађе Петрија и оде у мутвак. Бејаше сва бледа.

Мало час јави се и кнез Милош на диванани. И он бејаше замишљен: не пита ништа како су се јетрве провеле на Руднику? . . .

Тако оста до вечера, и за време вечере.

По вечери, кнез сеђаше на диванани, очекујући чибук и каву. Трпеза се испред њега пребира, да се после постави за кнегињу и за друге жене. Вуле му распаљује чибук, а Пера Цукић носи каву.

Петрија намешта у соби постељу за господара, разговарајући се са госпођом Круном, која сеђаше у соби, гледајући на прозор у воће. К њима двема уђе у собу госпођа Љубица. Бејаше бледа као крпа. Пришавши к Милошевој постељи, дохвати с клина пиштољ, који обично виси чело главе кнежеве. Круна и Петрија и не опазише шта ради Љубица. Запевши пиштољ и наперивши га на Петрију, Љубица рече:

— Пиштољ јес' Милошев, али је рука Љубичина; да видимо хоће ли слагати!

Пушка пуче; Петрија, обливена крвљу, паде на патос; Круна врисну; момак Арса бејаше натегао крчаг да се напије воде, па, кад пушка пуче, он се трже, крчаг испусти, те паде, разби се и вода се проли; Вуле и Пера скаменише се; кнез викну и полете у собу! Сва се кућа узбуни, а Љубица међу тим, шмугну у мрак, па преко потока у честу. Густим лугом продре уз Осјаке Милисаву Крушколому, који је склони на таван међу суву конопљу.

Петрију су други дан, лепо опремили, и обули су јој на ноге жуте папуче госпође Љубице. Кад су је носили на гробље, Љубица је вирила кроз шиндру, па ће рећи за се овако:

— Ја тебе смирих; сада ти алал моје жуте папуче, а мени нека суде и Бог и људи! . .

Кнегиње неста. После неколико дана чу се да је у девера свога Николе Милићевића у Лукевици, па у девера Јована, и, најпосле, чак у Шапцу у »Јаге Јеврема«, другога брата Милошева.

Милош је био неописано тужан и зловољан. Петрију је жалио дуго; жалио ју је истински...

бији ће се сад широм света писати са подсмехом и поругом.

Ето, докле је Милан довео и свог сина и Србију са својом развратном тевабијом, којом га је окружио. Што буде даље, јави ћу вам.

* * *

Брзојави „Застави“.

Београд. (Преко Земуна). Наступила је мала сеоба народа. Веома многи политичари беже из Србије у Париз, и иначе у иностранство, да не буду код куће, кад дође до прелома.

* * *

Београд. (Преко Земуна). Раскраљ Милан задржао се јуче на своме путу у Бечу, где ће да се информише и да удеси свој поступак Ова је вест јако узнемирила оне, који стоје близу краљу Александру.

* * *

Београд. (Преко Земуна). Из краљева двора отишао је телеграм рускоме цару, у коме краљ Александар извештава свога кума о својој веридби и моли га за кумовску услугу. Одговор рускога цара сматрају од велике управо од пресудне важности.

* * *

Београд. (Преко Земуна). И данашње београдске новине уздржавају се од сваких примедаба о верењу краља Александра, и несмеју да заузму никакав положај.

* * *

Београд (преко Земуна.) Кораци краља Милана, које је предузео против свог сина, састоје се за сад у томе, да сви људи, који су данас на главним местима дају оставке. Показало се, да су то све Миланове креатуре. Они би и у свакој другој прилици били уз Милана а против Александра. Ти људи систематично проносе гласове, да ће краљ Александар одступити и уступити место Милану. Краљ Александар је узвикнуо пред Вукашином Петровићем: Сад сам се уверио, да је мој отац стварао терена за себе, против мене, што пре нисам веровао . . . Све већма отима у Београду маха мишлење, да ће за најкраће време доћи и опет Милан за краља Потајна агитација је у том правцу велика. Ако краљ Александар сад и попусти, то би му још јаче убило углед и не би га спасло. . .

* * *

Београд Краљ Александар примио је оставку раскраља Милана над главним заповедништвом војске. Још није склопљено никакво министарство.

Рат између Кине и удружених сила

Још се непрестано претреса питање, да ли су посланици и странци у Пекингу живи или не Све се више верује у вест, да су осим немачког посланика, сви у животу. Још се тврди, да им не прети никаква опасност, јер их бране цареви војници. За боксере се вели, да се међу њима изродио раздор и да се крваве међу собом. И из Шангхаја стижу вести, да и тамо не прети никаква опасност. Врло је занимљиво то, што се тврди, да су велесиле тек сад потпуно овладале Тиенчином, и да су се Кинези повукли према Пекингу. Тврди се, да је кинески цар Кванг Су предузео владу и да је господар Пекинга, но не вели се ништа, шта је са принцом Туаном и његовом војском. Исто је тако врло занимљиво, да удружене силе у пркос својој јакој сили, у пркос томе, што је Пекингом опет овладао цар Кванг Су, и у пркос томе, што је међу усташима велики раздор и крваве борбе, удружене силе при свем том ипак немогу и несмеју напред да продиру. Све вести, које стижу из Пекинга врло су завијене, несигурне и неможе им се веровати.

Најновије вести о борби гласе:

Борба око Тиенчина.

Петроград. Вице-адмирал Алексијев јавља из Чифу-а: Наша и савезна војска, јуче (у недељу) заузела је Тиенчин после дводневне упорне борбе Кинеза. Губитци наши су врло велики. Имали смо 200 мртвих и рањених.

Петроград. Вице-адмирал Алексијев јавља из Чифу-а: После успеха савезних трупа код Тиенчина, Кинези су напустили тврђаву и утврђења око Иапанија. Тврђава је сва у пламену, а подкраљ је побегао по свој прилици још пре но што су шанчеви заузети.

Борба између Руса и Кинеза.

Петроград. Депеша из Михајлово-Семеновекоје јавља да је у Кабрину мирно. Кинески војници држе се на миру, дочим грађанство кинеско плачка напуштене руске домове.

Петроград. Указ ратног министра објављује ратно стање у сибирским војним окрузима, Туркестану и Семирјетшефеку. Други указ наређује да се сазову све резервисте из речених округа.

Како прођох у Београду?

У прошлу недељу ујутру, одох трговачким послом у Београд. Лагано се пужах са паробродске станице према Теразијама.

Успут сам опазио, да се на појединим кућама вију тробојнице. То није ништа необично. Од кад је у Србији почело да иде суноврат, сваки час у Београду нешто славе и истичу заставе. Но опет ме занимаше, да дознам: шта се то опет догодило?

Пред омањим дућаном стајао је подебели трговац и ја га запитах: — Молим вас, зашто су истакнуте заставе?

Он ме погледа сумњиво од главе до пете па онда рече: — Бога ми сам данас мало подоцне устао, па нит сам ког виђао нит с ким разговарао. — Окрете ми леђа и уђе у дућан.

На првом углу застанем пред жандаром и питам га: Молим вас, зашто су истурили на кућама заставе?

И он ме премери од главе до пете па каже отегнуто: Хм! Мене си дошао да питаш! Гледај си твога посла бре; гледај си посла!

Било ми је доста! Нит сам гледао више лево ни десно, већ одем у трговину, где сам имао посла. Шеф радње није у дућану, него његов син говори с једним дебељком.

Дебељко каже: — Тако је, де! За два три дана ће да се зна, како ће да испадне, а донде је најсигурније да сваки човек чува своју кућу . . . Идем и ја да легнем, па ћу да привучем онај мој јорган преко главе, а и муве ћу да истерам, да ми не долазе.

— А хоћете ли да истакнете заставу на кући? пита га младић.

— Јок, ја!

— А ако дође сутра жандар па каже: Јуче ниси почистио улицу пред кућом, хајд у кварт, па ти тамо макну 15 динара?

— Хоћу да платим 15 динара, али нећу да правим већу несрећу

— Чујем, да већ купе новце за бакљаду.

— А шта га купе бог их убио. Зар се већ данас знаје: коме ће да палимо ватру и дајемо бакљаду? Да видимо прво како ће да сврше татко и синко, па после да га палимо де.

Нису ме опазили док су тако разговарали. Ја прићем младићу и запитам му за оца.

— Може бити да је код куће, каже ми. Али најбоље да дођете кроз 2—3 дана.

Упутим се у стан газда Младенов. Кад сам ушао у прву собу на врата, чујем где он из треће собе виче жени: — Што не закључаш врата траго ни једна. Никог да ми не пушташ! Нит имам што коме да кажем, нит хоћу да ми што кажу!

Љутито одем у механу, где сам обично одлазио Мора да се догодило нешто крупно, па ћу бар тамо дознати. И чисто сам се зарадовао кад тамо затекох неколико гостију и чух како се живо разговарају. Прићем ближе.

Онај један причаше са пуно ватре: — Ама што моја жена уме да направи буранију, то нема више. Накисело, па те све раствара. А ја није да милујем буранију, више него печенку, па баш да је сисала у Златибору.

Сви испружили вратове, па слушају, као да никад нису чули о буранији и као да је то најважнија ствар.

За тим почеше говорити о топлоти. Е није да је топло, него да ваздан не излазиш из воде.

— Ја кад се купам, каже један међу њима, не скачи у Саву одједаред, као оно клада. Него седнем на бајир, па прво полако и помалко турим у воду палац од једне ноге, па га шетам, шетам, а оно ми долази све мило, мило.. И он је сад причао како улази у воду све полако и постепено до перчина, а они га слушају, диве му се и само чине: — Ох, ох, ох, баш га разумеш!

Мени се смучи, и ја ограбих новине, што лежаху на столу. Од кад је дошао у Србију нов штампарски закон, од оно доба не читам тамошње новине, јер смеду да пишу само о томе: Кад побесни кер или ухвате ноћу какву слушкињу у скитњи.

Но како се изненадих овога пута. Са крупни слови штампан је проглас краља Александра милом народу, како се верио са гђом Драгом Луњевицом, ћерком покојног Панте и гђе Анђе Луњевице.

Ја чисто потскочих са столице. Дакле ће бити сватова! И окретох се друштву. Они баш говоре о историји и претресају питање: Где је пре 150 година била сенска пијаца у Београду?

— Молим вас, господо, питам их: ко је г-ђа Драга Луњевица? Је ли из Београда? Је ли се поговарало о томе што пре? Је ли...

Један од гостију тако се закашљао, да ме прекиде: Не знајем, каже, како да назебем на ову сатанску врућину. Морам да идем код доктора...

— Чекај, идем и ја с' тобом! каже му други.

— А ја заборавио да треба још данас да свршим пазар код батал-џамије.

— И док се окретох, нема ни једног госта у механи. И видим само механџију, где је скрстио руке и гледа ме као крвника. Па ће ми онда рећи:

— Ај, брате, брате, хоћеш да ме убијеш јел?! Хоћеш да ми растераш госте, а полиција да затвори моју механу; па и мене! Баш сте ви Шојке као нека говечад Трт'ате, трт'ате: нит га питаш на што изалази, него вам иде језик к'о у земунске пиљарице: трака, трака, трака, трака ..

— Ама брате, остави ме већ до врага. Не питам те ништа, него ми само дај да ручам, па да одлазим.

— Ајде марш! каже он сурово. Кад си бре луд и ниси се научио памети, немам за тебе ручак. Чисти се из моје механе, чисти се, док нисам викао: Жандарм, бунтовник један.

— И тако на онај свечани дан у Београду нисам свршио посао, а остадох и без ручка.

Вести из места и са стране.

Није „Alt-Offen“ већ „Budapest“. Изм ђу будимпештанског и бечког магистрата дошло је до озбиљна сукоба. Бечки магистрат послао је будимпештанском магистрату један званичан спис, а на к верти је било исписано „Alt-Offen“. Будимпештански магистрат у споразуму са већем, послао је тај спис не спроведен натраг бечком магистрату. И пропратио га је, како се тај спис не тиче сигурно будимпештанског магистрата, а ако би се требало њега да тиче, то нека бечки магистрат у будуће адресира „Budapest“ и никако друкче. Но будимпештански магистрат није се задовољио само тиме, већ се обратио и на угарског министра саобраћаја и замолио га, да нареди поштанском и телеграфском звању, да врати све пошиљке, које не би гласиле „Budapest“. У том писмену своме на министра истичу, како је већ познато, да је садањи бечки магистрат непријатељски расположен према будимпештанском магистрату, и како је бечки магистрат намерно хтео овом увредом да покаже то своје непријатељство. Шта ће министар саобраћаја учинити, видеће се. Но бечки магистрат спрема се опет да врати мило за драго, те да се из Беча натраг врате, све пошиљке на којима би стајало „Bécs“ а не „Wien“. Ко ће више да пати, видећемо.

Турске пословице. Чим у кућу дођу женске папуче, одмах оде мир ти, брајко, из куће. — Пријатељи деле један с другим добро, браћа деле један од другога добро. — Љубавник и краљ не ће да имају друга. — Немој се дивити сјају у чалме, за коју платно још није плаћено. — Ако си лекар, дај лека; ако си јастреб чекај на мрцину. — Отерају ли те с врата, иди на прозор. — Тисућу пријатеља мало је; један је непријатељ доста. — Док је света, не ће богаташке речи остати без слуха. — Ко воли цели свет, не воли никога.

Несрећа на реци. „Београдским Новинама“ из Ниша пишу: Крста, син Раше Дичића, званога Калајџије, из Каменице, враћао се у вече на колима са рада. Са њиме беху жена му и две сестре. Кад су стигли до Медошевца, хтели су пребродити Нишаву, где обично броде, јер им је туда краћи пут. Раша није ни имао на уму могућу промену речног корита због последње велике воде, но натера воловe у воду. Кад су кола зашла дубље у воду, одје-

дном потону, бујица их занесе и преврне, те сви четворо падну у воду. Дуго су се, можда, мучили и запомагали, али, пошто због усамљеног места, помоћи не бејаше — сви четворо утопе се. Сељаци са рада враћају се обично око 6 сати после подне. У то се доба, ваљда, и Раша враћао. Волови су се заглибили у блато, одакле их је око 8 часова извео један баштован, који се ту случајно нашао. Сутра дан, после подне, нађена је жена; оно троје нису до онога часа нађени. Раша има 27 година, а толико исто и жена му. Од сестара једној је 16, а другој 14 год.

Љубавна драма. Из Бечкерека јављају, да је доловачки учитељ Јован Бачила, који је пре тога био румунски поп, затим општински бележник, три године живео с неком Параскевом Петровом, удатом женом. Бачила беше до зла бога љубоморан. Стога беше свађе међу њиме и женом сваки дан. Ових дана се љубавници тако завадише, да је Бачила у бесу своме толико се заборавио, да је пукао својој љубавници у слепо око, а затим покушао и себе да убије. Сад су обоје на самрти.

Загонетан плод. Вештачко је воћарство достигло резултате, којима се мора човек чудити и дивити. Воћари могу данас да производе воће, какво хоће, крупно или ситно, сочно, меснато, али природу ипак нису у вештини достигли ни издалека. Тако су у Француској и Швајцарској добили воћа, каквога — ма како то звонило невероватно — иначе нема. На јабукову дрвету је родило воће, које истина личи на јабуку, али се од ње у многоме тако разликује, да се не може назвати јабуком. У другу руку, личи тај чудновати плод много на крушку, али се опет не може назвати крушком, јер се и од ње у многоме разликује, не узимајући на ум, да је родио на јабукову дрвету, а са јабуке се тек не могу брати крушке. Загонетни се плод дакле не може друкче назвати, него јабукова крушка, или крушкова јабука, а то и јест по свем, како је постао. Одмах до јабукова дрвета има крушково дрво, и нема сумње, прах од крушчјега цвета пао је на јабучји, па се од те мешевине родио нов плод. Можда ће воћари употребити тај пример, па ће се дати на то, да производе јабукове крушке или крушкове јабуке. А ко зна, само може још одвести у воћарству тај кажипут природни!

Румунски Чивути у Будимпешти. Чивутска и њој наклоњена штампа непрестано пишу о исељавању Чивута из Румуније. За сваки транзпорт пишу они нарочите тугованке и цртају стање исељеника да не може бити горе. Међутим у ствари није ни изблизу тако. У Будимпешту су стигли јучер 600 исељеника, Чивута из Румуније. Како им није било дозвољено да изиђу на суво, то су њихови силни пријатељи из Будимпеште отишли на бродове, да их посете и однели им многе поклоне. Сутра дан се кренуо брод са исељеницима за Беч, а одатле ће даље, на ако не нађу нову домовину у Европи, да је својим доласком „усреће“, они ће у Америку.

Ужасне врућине. У Паризу у Француској владају ужасне врућине, У овом столећу била су у Паризу само 4 дана тако топла, да је термометар показивао преко 36° и то је бивало само појединог дана. Но сад је већ више од 8 дана како тормометар показује у ладу до 30° па чак 38.8. Каменити фластер по улицама топал је 43.4; асфалт 44.5; Макадам 44·5 а дрво 45. Није чудо што ове врућине слабе и посету и на изложби. — У Пешти је такођер грдна запара и многи падају онесвешћени сунчаницом, те их је тешко к себи довести. Тако је прекјуче у крунској улици нађен на калдрми онесвешћен млад човек од 30—35 година погођен сунчаницом. Како сви покушаји да га поврате у живот нису пошли за руком, то је однесен у болницу.

У часу опасности. Један управник у северној Америци, Енглез по народности, наумио беше да прегледа нови друм украј једног језера. Стога седне са својом бајном ћерком на један бицикл, и тако пође, да изврши своју намеру. Били су већ прилично одмакли од свог места, кад ал' уједаред спазе на сред пута — лава. Чим лав опет њих смотри, на мах скочи и намести се, готов на лов. Шта су знали чинити отац и кћи у часу опасности? Да се врате? То не би било добро. У један и исти мах падне једна и иста мисао у памет и оцу и ћери. Нису застали ни за часак, него највећом брзином појуре правце на лава, а уз то стану звонити звонцетом и ужасно се дерати. Лав се на то поплаши и великим скоковима побеже у рит, што се налазио украј језера. Отац и кћи на то се окрену и врате у своје место.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 11. јула.

Лондон. Из Бетлехема јављају: Енглеска војска са батеријом и артиљеријом сукобила се 10 миља од Бетлехема са јаком бурском војском, која је потукла и потисла Енглезе Енглески су губитци велики.

Лондон. Агентура Ласанова јавља да су чете удружених сила, заузевши Тијенчин, отимале и пљачкале по вароши. Поробиле су и државне благајне.

Трговина.

НОВИ САД, 11. јула 1900. год. Пшеница прве каквоће фор. 6·80—— н. Пшеница средња фор. 6·50—70 н. Пшеница лакша роба фор. 6·20—30 н Наполица ф. 6·——— н. Јечам нови ф. 5·10— н. Зоб фор. 4·80—90 н. Кукуруз у зрну нови фор. —.— стари фор. 6·10—— ——— нови у клипови фор. ———

Маст 54 фор. Сланина сува 54 фор. дебела пањена 54 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	33—34 нов.	живе
„ средњи . .	31—32 нов.	мере
„ лаки . . .	28—30 нов.	

Све од 1 килограма.

Теоци .	20—25 нов.	по клгр.
Јагњци	6—14 фор	по пару.
Овци .	——— фор.	по пару.

Стање воде под Новим Садом.

10. јуна било је	4·40 мет.
11. јуна било је	4·27 мет.

*

Званичне забелешке будимпештанске берве.

10. (23.) јула 1900.

Млинови су живо куповали. Продато је на 25.000 метерценти, од којих је 4000 метерценти било ново жито. Цена је скочила са 5 филира

Пшеница банатска, стара, каквоћа по хектолитру од 75 до 80, цене од 50 килограма од 7 круна — пот. до 7 кр. 55 п.; потиска стара, каквоћа по хектолитру од 75 до 81 цена од 50 килограма од 7 кр. 25 пот. до 7 кр. 60 п.; пештанска, стара, каквоћа по хект. од 75 до 81, цена од 50 килограма од 7 кр. — пот. до 7 кр. 55 п.; бачка, стара какв. по хкл. од 72 до 75, цена од 50 кр. од 7 кр. — п. до 7 кр. 60 п.

Раж прве врсте, цена од 50 кгр. од 6 кр. 30 п. до 6 кр. 45 пот.

Јечам, за пићу од 50 кгр. од 5 кр. 90 п. до 6 кр. 10 п

Зоб, цена од 50 кгр. од 5 кр. 20 п. до 5 кр. 60 н.

Кукуруз стари, цена од 50 кгр. од 5 кр. 90 п. до 5 кр. 95 п.

Репица, цена од 50 кгр. од 12 кр. 75 пот. до 13 кр — пот.

Проја, од 5 кр. — п. до 5 кр. 30 п.

Маст, 50 кгр. 55 кр. — п. до 55 кр. 50 п.

Сланина, 49 кгр. 46 кр. — п. до 47 к. — п.; сушена — кр. — пот. до — кр. — п.

Шљиве, босанске 50 кгр. од — кр. — п. до — кр. — п.; славонски пекмез 50 кгр. — кр. — п. до — кр. — п. српски пекмез 18 кр. — п. до 18 кр. 50 п.

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи.

Дукати	11 кр. 40 п.
Наполеондори (20 франака)	19 кр. 32 п.
Угарска златна рента (од 100 круна) . .	115 кр. 30 п.
Угарска крунска рента	90 кр. 20 п
Аустријска златна рента	115 кр. 60 п
Немачке државне марке (од 100 мар.) .	118 кр. 62 п
10 фунти стер. мењачки курс у Лондону)	242 кр. 75 п.

Књижевне вести.

НОВОСТ. НОВОСТ.

НОВО ВЕЛИКО ИЗДАЊЕ 1900.

РЕЧНИК СТРАНИХ РЕЧИ

КОЈЕ СЕ УПОТРЕБЉАВАЈУ У ГОВОРУ, У НОВИНАМА, ПОВРЕМЕНИМ СПИСИМА И У КЊИГАМА.

На великом формату 276 страна.

Цена 80 новчића.

СРПСКА КЊИЖАРА

БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА

289 5—10 у Новом Саду

НОВОСТ. НОВОСТ.

Већ је изашао из штампе нови чески

САЛОНСКИ КАЛЕНДАР

за 1901. годину

који садржава на 100 модерних (á la seccese) илустрација, хуморески, анекдота, прича, епиграма а у слогу

СТРОГО САЛОНСКОМ

а стоји багатела само једна круна, поштом 5 новч. више.

Добити се може у свима књижарама и продавача календара нарочито у **издавача Prag, Eliščiny lázné.** 2—2

Изишао је 13. број

БАШТОВАНА

воћарског и вртарског листа са сликама.

Садржај: Бостан (диња и лубеница). — Размножавање јагода (са сликом). — Пуцање против туче. — Прскање воћа. — Справа за брање воћа (са сликом.) — Гледич. — Тамањење зарезника. — Треба ли пустити да млада воћкв одмах донесе плода или не! — Семе од дупла шебоја (са 2 сл.) — Бикови (водени леторасти.) — Баштени календар. — Корист од баштованства. — Питања и одговори. — Белешке. — Нове књиге. — Огласи.

Баштован излази у Новом Саду двапут месечно.

Цена му је 6 круна на годину за Угарску и Босну; за Србију, Црну Гору и Турску 8 круна.

Ђаци учитељски школа и богословија у Угарској и Босни добиће лист за 4 круне, а ови у другим српским крајевима за 6 круна годишње.

Кроз сваку књижару може се поручити награђено дело медициналног саветника

Дра МИЛЕРА

Ueber das gestörte Nerven u. Sexual-System.

30. издање.

Шаље слободно уз пошиљку 60 новч. у поштанским маркама

Curt Röber,
Braunschweig.

44 18—

ОГЛАСИ.

ТРАЖИМ ПОД РАЧУН

БИРТАША

ЗА МОЈУ ГОСТИОНИЦУ У СТ. БЕЧЕЈУ.

1—2 358 **Милан Гагић.**

ТРАЖИ СЕ

САПУТНИК

један или више њих, економ или трговац — **за путовање на париску изложбу** (сваки о свом трошку) у другој половини овога месеца.

Није искључен ни други сталеж. Обратити се на: Š. Č. L. 109. **post restante Čalma, (Srem).** 357 1—2

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

ДИМИТРИЈА В. ЈОВАНОВИЋА

У БЕЛОЈ ЦРКВИ

треба једног старијег помоћника, мануфактуристу, који треба да је верзиран и у **памучној** роби, а да је добар продавац.

Такође треба за своју мешовиту радњу у **Јасенови** једног млађег помоћника. 351 2—3

ЦАРСКО И КРАЉЕВСКО НАМЕСНИШТВО

одобрило је

ВИШУ ТРГОВАЧКУ ШКОЛУ

проф. А. Екерта у Прагу

Вацлавски трг број 66.

Ово је *једини* завод, у коме се сваки слушалац искључиво *понаособ поучава*, тако, да напредак зависи једино од његове марљивости у науци. Приступити се може у завод свакога дана. — Школа је раздељена:

1. на дневни курс за господу;
2. на вечерњи курс за оне који су у служби и
3. за госпође и госпођице.

У свима тим оделењима изучавају се ови предмети:

Једноставно, двоструко (ново и италијанско) и *америчко рачуноводство* за трговину појединца или у удружењу, за фабрике, разне трговине, мењачнице, новчани и вредносни папири; даље: *трговачка аритметика, трговачка корсиондeнција* ческа и немачка, *трговачко и менично право* (како за коју земљу), *трговачки земљопис и наука о познавању робе и царине.*

Слободни предмети: *краснописи, стенографија* ческа и немачка; за тим: *француски, енглески, италијански, пољски и руски*

У заводу има Срба ђака.

Ђаци се по жељи примају и у интернат.

Ближа извешћа даје усмено или писмено — било српски, чески или немачки

8—10 233 **УПРАВА.**

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.